

**Základní škola a Mateřská škola Břežany, okres Znojmo,
příspěvková organizace**

**ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
PRO ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ**

ŠKOLNÍ DRUŽINA

Tvořivá škola

Oficiální název : **Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání**

ŠKOLNÍ DRUŽINA

Datum platnosti : **1. 9. 2021**

Motivační název : **Tvořivá škola**

Adresa: **Břežany 174, PSČ 67165**

Ředitelka školy : **Mgr. Lucie Martinková**

Kontakty:

telefon : 515 277 113

e - mail : reditelna@zsbrezany.cz

web: zsbrezany.cz

IČ: 75 00 88 82, IZO: 102 855 382, REDIZO : 600 127 915

ID datové schránky: wermb3m

Zřizovatel : Obec Břežany

Břežany 103, PSČ 67165

starostka : Jana Surovcová

telefon : 515 277 129

e - mail : jana.surovcova@obec-brezany.cz

ID datové schránky: gnpbmqn

Projednáno na pedagogické radě: 24. 8. 2021

Projednáno ve ŠR ze dne: 31.8.2021

CHARAKTERISTIKA ZAŘÍZENÍ

Školní družina je důležitý výchovný partner rodiny a školy. Plní vzdělávací cíle stanovené školským zákonem a zajišťuje účastníkům smysluplné využití volného času po vyučování, před odchodem domů nebo do jiných aktivit. Účastníky zájmového vzdělávání jsou děti z přípravné třídy a žáci naší školy (dále jen žáci). Školní družina není pokračováním výuky a neměla by být chápána jako sociální služba. Je nezbytnou součástí procesu celoživotního učení každého jednotlivce.

Doplňuje především základní stupeň vzdělávání, napomáhá mimo jiné i společnému vzdělávání-snazšímu začlenění méně úspěšných či jakkoli znevýhodněných žáků, neboť právě rozmanité činnosti zájmového vzdělávání mohou napomoci snazšímu rozvoji osobnosti žáka, rozvoji klíčových kompetencí (k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské, pracovní) a smysluplnému naplňování volného času.

Do školní družiny jsou přijímáni přednostně žáci 1. stupně a děti z přípravné třídy, o jejich zařazení rozhoduje ředitelka školy podle stanovené kapacity školní družiny. Celková kapacita školní družiny je 55 účastníků, kteří jsou rozděleni do dvou oddělení.

Pro svou činnost školní družina využívá počítačovou učebnu, interaktivní tabuli, tělocvičnu, cvičnou kuchyňku, školní zahradu, venkovní učebnu.

Účastníci se stravují v jídelně, která je umístěna v budově školy. Pitný režim je zajištěn ve třídách.

Obě oddělení školní družiny jsou umístěny v budově školy.

CÍLE VZDĚLÁVÁNÍ

Cílem výchovy ve školní družině je výchova všestranně harmonicky rozvinutého člověka.

Cílem práce je učit účastníky:

- Rozvíjet pohybové schopnosti a obratnosti v oblasti jemné i hrubé motoriky.
- Cvičit paměť, postřeh i soustředění.
- Rozvíjet slovní zásobu a fantazii.
- Vést je k tvořivosti.
- Utvářet pracovní návyky a kladný vztah k práci.
- Vést je k uvědomování si svých práv, povinností a pocitů.
- Získávat životní zkušenosti a znalosti hravou formou.
- Učit se komunikovat a spolupracovat se spolužáky, respektovat jejich odlišnosti.
- Nabízet různorodé činnosti s individuálním přístupem k jednotlivým účastníkům.
- Vytvářet podmínky a prostor pro odpočinek a relaxaci.
- Rozvíjet zájmy účastníků a umožňovat jim prožitek úspěchu.
- Podněcovat je k tvořivému myšlení, logickému uvažování a řešení problémů.

- Osvojit si základy slušného chování při stolování.
- Předávat znalosti, zkušenosti a dovednosti v různých oblastech.
- Utvářet kladný vztah k přírodě a učit se chránit svět kolem nás.
- Rozvíjet všestrannou spolupráci s rodiči účastníků.

K dosažení stanovených cílů využíváme zejména tyto výchovně vzdělávací strategie:

- Skupinová práce
- Individuální práce
- Komunitní kruh
- Rozhovor
- Vyprávění
- Práce s literaturou ▪ Hra
- Pozorování
- Vycházka
- Soutěže
- Rébusy, doplňovačky, křížovky
- Pohybové aktivity
- Odpočinek, relaxace ▪ Dramatizace
- Práce s internetem

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Jedná se o dlouhodobý proces, souhrn vědomostí, dovedností, schopností a postojů, které účastníci získávají v po celou dobu docházky do školní družiny. Prolínají se všemi činnostmi zájmového vzdělávání.

- 1. KOMPETENCE K UČENÍ:** učí se s chutí, práci dokončí, klade si otázky, hledá na ně odpověď, získané vědomosti dává do souvislostí, uplatňuje je v praktických situacích a dalším učení, umí kriticky zhodnotit své výkony.
- 2. KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ:** všímá si dění okolo, snaží se řešit situace, při jejich řešení užívá logické, matematické, empirické postupy, chápe, že vyhýbání se řešení problému nevede k cíli, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí, rozlišuje správná a chybná řešení, je kreativní, dokáže se přizpůsobit změnám.
- 3. KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ:** ovládá řeč, vyjadřuje sdělení, myšlenky, otázky, odpovědi vhodně formulovanými větami, umí vyjádřit svůj názor, komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými, komunikuje kultivovaně, umí naslouchat druhým, zapojuje se do diskuse, vhodně reaguje, dokáže promluvit na veřejnosti.
- 4. KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A INTERPERSONÁLNÍ:** samostatně rozhoduje o svých činnostech, učí se plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, odhaduje rizika svých nápadů, uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky, projevuje ohleduplnost, citlivost, rozpozná nevhodné chování, nespravedlnost, agresivitu, šikanu, spolupracuje ve skupině, dokáže se prosadit i podřídit -přijmout kompromis, respektuje jiné, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi.

5. KOMPETENCE PRACOVNÍ: získané vědomosti a dovednosti uplatňuje v praktickém životě, bezpečně používá svěřené nástroje, osvojuje si pracovní návyky, dodržuje bezpečnost při práci, plní povinnosti a závazky, dodržuje vymezená pravidla, učí se plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, dokončí rozdělanou práci, dodržuje pořádek kolem sebe nástroje

6. KOMPETENCE OBČANSKÉ: uvědomuje si práva svá i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné prostředí (přírodní i společenské), dbá na své osobní zdraví i zdraví druhých, respektuje příslušníky jiného etnika, aktivně a tvořivě se zapojuje do kulturního dění, respektuje názory druhých, vnímá nespravedlivost, šikanu, agresivitu a dovede se jim bránit.

7. KOMPETENCE K TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU: orientuje se v možnostech smysluplného trávení volného času, umí si vybrat zájmové činnosti dle vlastních dispozic, rozvíjí své zájmy v organizovaných skupinách i individuálních činnostech, dokáže odmítnout nevhodnou nabídku k trávení volného času.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY NA KONCI VZDĚLÁVACÍHO OBDOBÍ

Účastníci:

- Rozumí tomu, co znamená aktivní trávení volného času.
- Mají vytvořený kladný vztah k pohybu a sportování.
- Umí samostatně pracovat.
- Umí druhé požádat o pomoc a také ostatním svou pomoc nabídnout.
- Jsou tvořiví a zruční.
- Umí se samostatně rozhodnout.
- Mají kladný vztah k přírodě a životnímu prostředí.
- Objektivně hodnotí své chování a dovedou přijímat jeho důsledky.
- Dbají na bezpečnost a předcházejí úrazům.
- Dokončí rozdělanou práci.
- Umí odpočívat a relaxovat.
- Umí naslouchat druhým a tolerovat je.
- Aktivně se zapojují do činností.
- Umí pojmenovat svůj problém a hledat řešení.
- Jsou seznámeni se zdravým životním stylem.

DĚLKA A ČASOVÝ PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ

Školní družina zahrnuje ve svém vzdělávacím cyklu plán vzdělávání na jeden školní rok.

Školní vzdělávací program umožňuje kreativně reagovat na možné změny, operativně přesouvat či propojovat témata.

Školní družina zahajuje svoji činnost první den školního roku a ukončuje ji poslední den školního roku, pokud ředitelka neurčí jinak. Časový režim provozu školní družiny upravuje Vnitřní řád školní družiny.

FORMY VZDĚLÁVÁNÍ

Pravidelná činnost

Zahrnuje pravidelnou každodenní činnost účastníka přihlášeného k pravidelné denní docházce - dle školního vzdělávacího programu a tematických plánů.

Příležitostná činnost

Je to výchovná, vzdělávací, zájmová a rekreační činnost, organizovaná nepravidelně dle potřeb dětí a možností školní družiny. (akce a projekty). Není zahrnuta do standardní týdenní skladby činností.

Spontánní činnost

Vychází z denní skladby činností ve školní družině. Spontánní aktivita účastníků je praktikována za dozoru vychovatelky, která funguje pouze jako rádce. Účastníci si mohou sami vybrat, co konkrétního chtějí dělat (kreslit, hrát si, vyrábět, povídat)

– vše v rámci bezpečnosti.

Osvětová činnost

Jedná se zejména o poskytování informací v oblasti primární prevence sociálně patologických jevů.

Individuální činnost

Vytváření podmínek pro rozvoj nadání účastníků, práce s talentovanými jedinci, organizace soutěží. Práce s integrovanými jedinci – pomoc, povzbuzení, pochvala, podpora.

Hygiena a kultura stolování

Doba ve školní jídelně – dopomoc a kontrola, držení příborů, správné chování, osvojování a dodržování hygienických návyků.

Vlastní zájmové aktivity

Aktivity nabízené školní družinou v odpoledních hodinách. Seznam nabízených aktivit je zveřejněn vždy na začátku školního roku na webu školy.

OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ

Při volbě témat jednotlivých činností vychází školní družina z Rámcově vzdělávacího programu pro základní vzdělávání, konkrétně ze vzdělávací oblasti ČLOVĚK A JEHO SVĚT, který je vytvořen pro 1. stupeň základní školy a je rozdělen do pěti oblastí.

Člověk a jeho zdraví

- Má správné hygienické a stravovací návyky.
- Dbá o běžnou osobní hygienu a čistotu.
- Věnuje se otázkám zdravého životního stylu.
- Ví, jak ošetřit jednoduchá zranění a jak přivolat odbornou pomoc.
- Ví, co ho může ohrozit – návykové látky, neznámé osoby.
- Umí čelit krizovým situacím.
- Utužuje tělesnou zdatnost pravidelným pobytem venku a zvyšuje svoji obratnost a vytrvalost.
- Chápe význam správného držení těla pro fyzické i psychické zdraví.

Lidé kolem nás

- Zná význam rodiny a její důležitost pro společnost.
- Učí se vzájemné toleranci k ostatním osobám.

- Snaží se hledat na ostatních pozitivní vlastnosti, pro které je má rád.
- Umí ostatním pomáhat.
- Ví, co pro něj znamená v životě přátelství.
- Dobře zvládá samoobslužné činnosti.
- Ovládá naše národní zvyklosti, seznamuje se se zvyklostmi ostatních národů.
- Zná význam rozmanitých povolání pro společnost.
- Ví, že člověk se v průběhu života vyvíjí a mění, a to nejen fyzicky.
- Učí se správně chovat ve společnosti.

Místo, kde žijeme

- V jednoduché mapě umí vyznačit místo svého bydliště a školy, zná základní mapové značky, umí určit světové strany.
- Zná členy užší a širší rodiny, ví, kde jsou zaměstnáni rodiče a v čem spočívá jejich práce.
- Zná nejbezpečnější cestu ze školy domů, pozná základní dopravní značky, zná pravidla pro chodce a řídí se jimi. Orientuje se v okolí školy a svého bydliště, zná významné budovy a sídla institucí v obci, základní historické údaje a tradice regionu. Umí charakterizovat náš region (podnebí, povrch).
- Ví, že náš stát je členem Evropské unie, zná sousední státy, má představu o Evropě a ostatních světadílech.
- Zná naše státní symboly, ví, že národy a jejich tradice jsou odlišné.

Rozmanitosti přírody

- Zná význam životního prostředí pro zdravý život člověka.
- Ví, že je člověk součástí přírody, a proto ji má chránit.
- Umí třídit základní druhy odpadu, ví, že se většina odpadů znovu využije (hliník, papír, sklo, plasty, bioodpad).
- Ví, proč vznikají národní parky a chráněná území.
- Zná nejdůležitější informace o národním parku Podyjí.
- Poznává rostliny a živočichy, kteří se vyskytují v našem regionu.
- Ví, že neplýtváme energií, vodou ani jídlem.
- Všimá si změn v přírodě během ročních období v závislosti na počasí.

Lidé a čas

- Umí se orientovat v čase, chápe rozdíl mezi dějem v minulosti, v přítomnosti a v budoucnosti.
- Umí určovat čas podle hodin a kalendáře.
- Umí pojmenovat názvy dnů, měsíců, ročních období a jejich sled (v týdnu, roce), umí charakterizovat měsíce a roční období.
- Chápe dodržování základní pravidelné činnosti denního režimu i jejich vhodnou délku – čas k zahájení a ukončení učení, práce, hry, odpočinku, čas k návratu domů apod., učí se čas vhodně využívat.
- Umí používat kalendář, zná data narození členů rodiny i data jiných významných dnů, ví, co se s nimi pojí – přání, dárek atd.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Při tvorbě ročního výchovně vzdělávacího plánu školní družiny jsou začleňována také průřezová témata, která vycházejí z Rámcově vzdělávacího programu školy.

1. Osobnostní a sociální výchova

- kreativita, sebeorganizace, respektování druhých, podpora a pomoc, spolupráce a komunikace v týmu, cvičení sebekontroly a sebeovládání, řešení problémů, dobrý vztah k sobě samému

2. Výchova demokratického občana

- občan v rámci třídního kolektivu, výchova k samostatnosti a seberealizaci, tvorba třídního řádu, odpovědnost za své činy, práva a povinnosti, principy demokracie – pravidla her, pravidla chování

3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- poznávání evropských kultur, jsme Evropané, formy vlády, způsob rozhodování, spoluzodpovědnost za stav životního prostředí

4. Multikulturní výchova

- poznávání etnických skupin, vztahy v rodině, princip sociálního smíru a solidarity

5. Environmentální výchova

- lidské aktivity a problémy životního prostředí, výchova k životnímu prostředí, ekosystémy, základní podmínky života, hospodaření s odpady, vztah člověka k prostředí a zdraví, přírodní zdroje, zdravý životní styl

6. Mediální výchova

- tvorba mediálního sdělení, vliv médií na každodenní život, na kulturu, role televize a filmu v životě rodiny, jedince, společnosti

PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI A ŽÁKŮ MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH

Školní družina respektuje individualitu každého účastníka, důraz je kladen na individuální přístup, rozdělení úkolů na jednotlivé dílčí cíle, různorodou nabídku činností a dostatečnou relaxaci.

Účastníkům se speciálními vzdělávacími potřebami jsou podle stupně podpůrných opatření vytvořeny podmínky pro zájmové vzdělávání na základě doporučení Školského poradenského zařízení (podpůrná opatření 2. – 5. stupně).

Vychovatelky spolupracují s vedením školy, třídními učiteli, výchovnou poradkyní. Při své práci dodržují doporučení školských poradenských zařízení (PPP, SPC).

Pro rozvoj mimořádně nadaných jedinců nabízí školní družina doplňkové aktivity v oblasti jejich zájmu, jejich nadání je také prohlubováno vhodnou motivací.

PODMÍNKY PŘIJÍMÁNÍ UCHAZEČŮ A PODMÍNKY PRŮBĚHU A UKONČOVÁNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Činnost školní družiny je přednostně určena pro žáky 1. stupně základní školy a děti přípravné třídy. Žáci jsou přijímáni a odhlasováni na základě písemné přihlášky, která je platným dokumentem školy. Součástí přihlášky jsou osobní údaje žáka, kontakty na zákonné zástupce, rozsah docházky a způsob odchodu ze školní družiny. Zákonní zástupci zodpovídají za pravdivost a správnost údajů uvedených na přihlášce, jakékoliv změny hlásí neprodleně vychovatelce.

O přijetí žáků do školní družiny rozhoduje ředitelka školy dle povolené kapacity na základě stanovených kritérií, která jsou specifikována ve Vnitřním řádu školní družiny.

Zájmové vzdělávání ve školní družině je ukončeno na základě písemné odhlášky zákonného zástupce žáka. Odhlášení je možné v průběhu celého školního roku.

Při opakovaném porušování Vnitřního řádu školní družiny, ohrožování zdraví a bezpečnosti vlastní i ostatních, častém nerespektování pokynů vychovatelky, může být žák ze školní družiny vyloučen. O vyloučení žáka rozhoduje ředitelka školy.

POPIS MATERIÁLNÍCH PODMÍNEK

Školní družina je umístěna v budově základní školy. Oddělení školní družiny jsou vybavena odpovídajícím nábytkem, pomůckami, stavebnicemi, stolními hrami a hračkami. Každoročně je doplňováno vybavení pro výtvarné, pracovní a sportovní činnosti. Školní družina pro svoji činnost využívá interaktivní tabuli, počítačovou učebnu, cvičnou kuchyň, zahradu a tělocvičnu. Prostory jsou čisté, udržované, s odpovídající teplotou, vlhkostí vzduchu, přiměřeným osvětlením a splňují estetická kritéria.

POPIS PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK

Vychovatelky ve školní družině splňují předepsané pedagogické vzdělání, jsou průvodkyněmi a iniciátorkami žáků při nabízených činnostech, které přímo nebo nepřímo řídí. Mají vysokou míru empatie a umí efektivně jednat s účastníky.

Smyslem jejich práce je probouzet v účastnících aktivní zájem o okolí, rozvíjet jejich přirozenou zvědavost, chuť navazovat sociální kontakty a rozvíjet komunikaci mezi sebou navzájem. Usilují o osobní rozvoj každého účastníka, posilují jejich sebevědomí, podporují iniciativu, tvořivost a fantazii. Respektují právo účastníka neúčastnit se nabízené činnosti, právo být pouze pozorovatelem.

Významnou roli hrají vychovatelky při práci s účastníky z méně sociálně podnětného prostředí, v jejich začleňování do kolektivu, získávání a upevňování návyků sebeobsluhy, hygieny, chování a vyjadřování. Eliminují a řeší sociálně patologické jevy.

Vychovatelky se snaží vytvořit účastníkům přátelskou atmosféru a příznivé sociální klima. Mají právní povědomí a znají bezpečnostní předpisy pro práci s účastníky. Vychovatelky vzdělávají v akreditovaných kurzech i samostudiem odborné literatury. Další vzdělávání organizuje ředitelka školy.

POPIS EKONOMICKÝCH PODMÍNEK

Zájmové vzdělávání je poskytováno za úplatu. Za školní družinu je vybírán měsíční poplatek, jehož výše a způsob úhrady je stanoven na začátku kalendářního roku ředitelkou školy. Poplatek při absenci ve školní družině je nevratný.

POPIS PODMÍNEK BEZPEČNOSTI PRÁCE A OCHRANY ZDRAVÍ

Všechny činnosti jsou plánovány tak, aby se předcházelo možným rizikům nejen v bezpečnosti fyzické, ale i sociální a emocionální. Účastníci jsou vedeni k odpovědnosti za své chování, svou bezpečnost i bezpečnost ostatních účastníků při jednotlivých činnostech.

Podmínky pro zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví účastníků jsou dány:

- Školním řádem základní školy,
- Vnitřním řádem školní družiny,
- Vnitřními řády specializovaných učeben.

Účastníci jsou s těmito dokumenty na začátku školního roku seznámeni, jsou povinni se jimi řídit, je učiněn písemný zápis do přehledu výchovných činností.

Oddělení a další prostory, pomůcky a předměty využívané účastníky, jsou pravidelně kontrolovány a závady hlášeny vedení školy.

Za bezpečnost účastníků, kteří navštěvují zájmovou aktivitu v budově školy v době pobytu v družině, jsou zodpovědní vedoucí zájmových činností.

Podmínky pro hygienické a bezpečné působení:

- Vhodná skladba zaměstnání a struktura činností
- Bezpečné pomůcky
- Vhodný stravovací a pitný režim dle věkových a individuálních potřeb účastníků
- Dostatek relaxace a aktivního pohybu
- Dostupnost prostředků první pomoci – škola je vybavena lékárníčkou
- Ochrana před úrazy a eliminace nebezpečných situací – proškolení účastníků na začátku a v průběhu školního roku
- Výrazné označení všech nebezpečných předmětů
- Zdravé prostředí užívaných prostorů – teplo, světlo, čistota, větrání, nábytek

Psychosociální podmínky:

- Příznivé sociální klima, pohodové prostředí – úcta, tolerance, komunikace, uznání, tolerance, empatie a vzájemná pomoc a spolupráce

- Respekt k potřebám jedince a jeho osobním problémům
- Věková přiměřenost a motivující hodnocení, dostatečná zpětná vazba
- Ochrana před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy
- Spoluúčast účastníků na plánování činností ve školní družině
- Včasná informovanost rodičů a účastníků o činnostech školní družiny

ZVEŘEJNĚNÍ ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Školní vzdělávací program vydává ředitelka školy, je vyvěšen na nástěnce ve školském zařízení a také je zveřejněn v elektronické podobě na webových stránkách školy. Do školního vzdělávacího programu může každý nahlížet a pořizovat si z něj opisy a výpisy. Jelikož se jedná o veřejný dokument, školské zařízení může při jeho zpracování čerpat z obdobných dokumentů jiných školských zařízení.

Mgr. Lucie Martinková, ředitelka školy